

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia
w Zgierzu
Rok szkolny 2026/2027

1. Podstawa prawna programu

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Zgierzu został opracowany w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oświatowego, przepisy dotyczące szkolnictwa artystycznego oraz dokumenty wewnętrzne szkoły, w szczególności:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
2. Konwencję o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
3. Ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, z późniejszymi zmianami.
4. Ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, z późniejszymi zmianami.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, z późniejszymi zmianami.
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego, z późniejszymi zmianami.
7. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i placówek artystycznych, z późniejszymi zmianami.
8. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie określenia podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły artystyczne zadań statutowych i programów oraz realizacji przez nauczycieli tych szkół zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, z późniejszymi zmianami.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, z późniejszymi zmianami.
10. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z późniejszymi zmianami.
11. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z późniejszymi zmianami.
12. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, z późniejszymi zmianami.
13. Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, z późniejszymi zmianami.

14. Ustawę z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, z późniejszymi zmianami.
 15. Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, z późniejszymi zmianami.
 16. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, z późniejszymi zmianami.
 17. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, z późniejszymi zmianami.
 18. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół i placówek artystycznych, z późniejszymi zmianami.
 19. Statut Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Zgierzu.
 20. Wnioski z diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka oraz potrzeb rozwojowych uczniów przeprowadzonej w szkole.
 21. Rekomendacje wychowawczo-profilaktyczne Centrum Edukacji Artystycznej na rok szkolny 2026/2027.
-

2. Misja Szkoły

Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Zgierzu jest publiczną szkołą artystyczną, która kształci dzieci i młodzież uzdolnioną artystycznie, a jej działalność przyczynia się do krzewienia kultury muzycznej w środowisku lokalnym i regionie. Misja Szkoły, wynikająca z profilu placówki, oparta jest na wizerunku jej absolwenta, na który składa się praca zarówno o charakterze dydaktycznym, jak i wychowawczym.

Zadaniem Szkoły jest przede wszystkim wspieranie rozwoju osobowości ucznia. Sfera tego oddziaływania obejmuje dwa podstawowe poziomy:

- Dydaktyczny - kształtowanie wiedzy oraz umiejętności będących podstawą rozwoju intelektualnego i artystycznego;
- Wychowawczy - kształtowanie postaw i budowanie świata wartości będących podstawą rozwoju moralnego, emocjonalnego, społecznego i estetycznego.

Nadrzędnymi celami kształcenia i wychowania są:

- wyposażenie ucznia w wiedzę i umiejętności umożliwiające mu dalszy rozwój muzyczny;
- wszechstronne rozwijanie osobowości ucznia w oparciu o wartości moralne i estetyczne, takie jak dobro, prawda i piękno;
- przygotowanie ucznia do aktywnego i twórczego życia w otaczającym go świecie;

- rozwijanie wrażliwości artystycznej ucznia i kształtowanie świadomego odbiorcy kultury;
 - rozwijanie umiejętności współpracy traktowanej jako kompetencja kluczowa w dorosłym życiu;
 - kształtowanie samodzielności, odpowiedzialności i umiejętności uczenia się przez całe życie;
 - wspieranie dobrostanu psychicznego uczniów oraz ich bezpiecznego funkcjonowania w środowisku szkolnym i cyfrowym.
-

3. Uwagi wstępne

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

Tworzeniu Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego towarzyszyło przekonanie, że:

- profilaktyka jest ochroną człowieka przed zagrożeniami i reagowaniem na nie; obejmuje eliminację lub redukcję czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących;
- szkoła jest miejscem realizacji działań profilaktycznych skierowanych do wszystkich uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów wymagających dodatkowego wsparcia;
- działania profilaktyczne powinny mieć charakter uprzedzający, edukacyjny i rozwojowy oraz służyć promocji zdrowia i prawidłowego funkcjonowania ucznia;
- szczególne znaczenie ma rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z wymaganiami życia, stresem, presją, trudnościami edukacyjnymi i emocjonalnymi;
- Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny obejmuje działania podejmowane w ramach realizacji programów nauczania, godzin wychowawczych, zajęć artystycznych oraz innych działań szkoły;
- profilaktyka obejmuje również przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy oraz zagrożeniom związanym z niewłaściwym korzystaniem z Internetu i technologii cyfrowych;
- współczesne działania profilaktyczne powinny uwzględniać problem uzależnień behawioralnych, w tym problemowego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier cyfrowych;

- w szkole artystycznej działania wychowawczo-profilaktyczne powinny uwzględniać specyfikę kształcenia artystycznego, w tym systematyczną pracę ucznia, występy publiczne, egzaminy, przesłuchania, konkursy oraz związane z nimi obciążenia emocjonalne.
-

4. Struktura Programu

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest skierowany do uczniów, nauczycieli, rodziców i opiekunów prawnych oraz pozostałych pracowników szkoły.

Program oparty jest na diagnozie potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących i czynników ryzyka. Jest dokumentem otwartym, monitorowanym i podlegającym ewaluacji.

Program obejmuje działania zmierzające do eliminowania czynników ryzyka i wzmacniania czynników chroniących.

Podstawę niniejszego programu stanowią następujące założenia:

- zadaniem szkoły jest wspieranie wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia;
- oddziaływania wychowawcze obejmują rozwój poznawczy, emocjonalny, moralny, społeczny, artystyczny, zdrowotny i estetyczny;
- szkoła wspiera ucznia w rozwijaniu umiejętności samodzielnego uczenia się, planowania pracy, organizowania czasu i monitorowania własnych postępów;
- działania wspomagające proces uczenia się mają charakter nie tylko interwencyjny, ale również profilaktyczny i rozwojowy;
- uczeń powinien mieć możliwość korzystania z różnych metod i form wsparcia dostosowanych do jego możliwości, potrzeb i uzdolnień;
- w przypadku uczniów, których problemy i potrzeby edukacyjno-rozwojowe potwierdzone są diagnozą zawartą w opinii lub orzeczeniu poradni psychologiczno-pedagogicznej, nauczyciele zobowiązani są do stosowania odpowiednich dostosowań;
- kluczową kompetencją nauczycieli jest poszerzanie umiejętności dydaktycznych w zakresie pracy z uczniami uzdolnionymi artystycznie, w tym z uczniami doświadczającymi specyficznych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych;
- nauczyciele wszystkich specjalności powinni być zaangażowani w organizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz współpracę z rodzicami;
- szkoła podejmuje działania na rzecz bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów;

- szkoła przeciwdziała przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, wykluczeniu, dyskryminacji i hejtowi;
 - szkoła podejmuje działania profilaktyczne dotyczące uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych;
 - szkoła rozwija kompetencje cyfrowe uczniów oraz uczy odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu;
 - szkoła nie jest jedynym środowiskiem oddziaływań wychowawczych – proces wspomaganie rozwoju ucznia powinien odbywać się przy współudziale jego rodziców lub opiekunów prawnych;
 - szkoła dba o wszechstronny rozwój osobowości ucznia w oparciu o wartości moralne i estetyczne;
 - szkoła czuwa nad prawidłowym i bezpiecznym funkcjonowaniem ucznia w społeczności szkolnej i cyfrowej.
-

5. Cele i obszary działalności wychowawczo-profilaktycznej

Głównym celem działalności wychowawczo-profilaktycznej w szkole jest prowadzenie działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie dojrzałości:

- fizycznej- poprzez kształtowanie zdrowych nawyków i odpowiedzialności za własne zdrowie;
- emocjonalnej- poprzez rozwijanie umiejętności rozpoznawania, wyrażania i regulowania emocji oraz radzenia sobie ze stresem;
- intelektualnej- poprzez rozwijanie ciekawości poznawczej, motywacji do nauki i umiejętności samodzielnego uczenia się;
- społecznej- poprzez kształtowanie umiejętności współpracy, komunikacji i rozwiązywania konfliktów;
- moralnej- poprzez kształtowanie odpowiedzialności, szacunku, empatii i poszanowania godności drugiego człowieka;
- artystycznej- poprzez rozwój wrażliwości estetycznej, twórczości i świadomego uczestnictwa w kulturze.

Główne obszary działalności wychowawczo-profilaktycznej to:

- rozwój intelektualny uczniów i wspomaganie procesów uczenia się;
- rozwój emocjonalny;

- rozwój fizyczny, bezpieczeństwo i zdrowie;
 - przeciwdziałanie cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej;
 - przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym;
 - zapobieganie niepowodzeniom szkolnym;
 - budowanie relacji, więzi oraz kompetencji interpersonalnych;
 - kształtowanie postaw prospołecznych, patriotycznych, obywatelskich i proekologicznych;
 - rozwój artystyczny, estetyczny i uczestnictwo w kulturze;
 - wspieranie dobrostanu psychicznego uczniów.
-

6. Zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły

Realizacja zadań wychowawczo-profilaktycznych odbywa się przez cały rok szkolny na podstawie planu pracy szkoły oraz planów pracy poszczególnych sekcji muzycznych.

Rozwój intelektualny uczniów i wspomaganie procesów uczenia się

- Motywowanie uczniów do systematycznego uczenia się.
- Kształtowanie i stymulowanie ciekawości poznawczej.
- Pomoc uczniowi w poznaniu własnych predyspozycji i uzdolnień.
- Rozwijanie umiejętności samodzielnego planowania, organizowania i monitorowania własnej pracy.
- Kształtowanie skutecznych strategii uczenia się i zapamiętywania.
- Rozwijanie umiejętności koncentracji uwagi.
- Nauka zarządzania czasem i planowania nauki.

- Przygotowywanie uczniów do sprawdzianów, egzaminów, przesłuchań i występów.
- Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z przeciążeniem obowiązkami.
- Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia.
- Wspieranie uczniów w organizowaniu własnego warsztatu pracy.
- Uwzględnianie specyfiki pracy z materiałem wynikającym z przedmiotów artystycznych.
- Organizowanie zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, stosownie do potrzeb uczniów.
- Włączanie treści dotyczących skutecznego uczenia się do bieżącej dydaktyki.
- Wspieranie uczniów nie tylko w sytuacji trudności edukacyjnych, ale także w rozwijaniu ich potencjału.

Rozwój emocjonalny

- Rozpoznawanie, wyrażanie i nazywanie własnych stanów emocjonalnych i uczuć.
- Dostrzeganie swoich potrzeb i możliwości.
- Konstruktywne radzenie sobie z emocjami.
- Dostrzeganie pojawiających się problemów i podejmowanie decyzji służących ich rozwiązaniu.
- Rozwijanie uczuć: miłości, szacunku, wdzięczności i serdeczności wobec osób bliskich.
- Kształtowanie własnej woli i umiejętności dokonywania wyborów.
- Podejmowanie prób samooceny.
- Radzenie sobie w sytuacjach stresogennych.
- Radzenie sobie z treścią i jej skutkami.
- Przygotowywanie uczniów do występów publicznych, egzaminów, przesłuchań i konkursów.
- Rozwijanie odporności psychicznej i umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniem.

Rozwój fizyczny, bezpieczeństwo i zdrowie

- Dbłość o bezpieczeństwo w różnych sytuacjach życiowych- w szkole, poza szkołą oraz w Internecie.
- Zapobieganie zachowaniom ryzykownym.
- Kształtowanie postaw preferujących zdrowy styl życia.
- Zapoznavanie z zasadami dbłości o zdrowie własne i innych.
- Dbłość o kondycję zdrowotną.
- Kształtowanie prawidłowych nawyków związanych z odpoczynkiem, snem i aktywnością fizyczną.
- Uwrażliwianie na znaczenie higieny pracy ucznia szkoły artystycznej.
- Rozwijanie dbłości o estetykę wyglądu i stroju bez nadmiernego przywiązywania uwagi do wystawności ubioru.

Uczniowie z opinią lub orzeczeniem poradni psychologiczno-pedagogicznej

- Opracowanie i stosowanie odpowiednich dostosowań wymagań edukacyjnych do potrzeb i możliwości ucznia.
- Pomoc uczniowi w poznaniu własnych predyspozycji i uzdolnień.
- Zapewnienie wyrozumiałości i cierpliwości nauczycieli.
- Dostrzeganie pojawiających się problemów i podejmowanie odpowiednich działań.
- Współpraca nauczycieli wszystkich specjalności z rodzicami lub opiekunami prawnymi.
- Współpraca nauczycieli z osobami udzielającymi pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie wiedzy psychologiczno-pedagogicznej.
- Uwzględnianie uzdolnień artystycznych ucznia przy planowaniu działań wspierających.

Przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy, cyberprzemocy i dyskryminacji

- Dostarczanie wiedzy o szkodliwości palenia papierosów, używania alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych.

- Podejmowanie działań dotyczących profilaktyki uzależnień behawioralnych.
- Rozpoznawanie zagrożeń związanych z problemowym korzystaniem z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier cyfrowych.
- Kształtowanie świadomości mechanizmów powstawania uzależnienia i jego objawów.
- Uwrażliwianie uczniów na problem przeciążenia informacyjnego i zjawisko FOMO (lęk przed odłączeniem i obawa, że coś ważnego nas omija, gdy nie jesteśmy online).
- Rozwijanie umiejętności oceny własnych zachowań pod kątem ryzyka uzależnienia.
- Kształtowanie i doskonalenie umiejętności bezpiecznego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Przeciwdziałanie cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej, hejtowi i wykluczeniu.
- Monitorowanie poczucia bezpieczeństwa uczniów.
- Zapoznavanie uczniów z zasadami zgłaszania przypadków przemocy i cyberprzemocy.
- Kształtowanie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia.
- Kształtowanie świadomości różnorodności wśród ludzi.
- Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi niezależnie od ich wyglądu, wieku, statusu materialnego, poziomu rozwoju, przekonań czy innych cech.
- Podejmowanie działań zapobiegających dyskryminacji.
- Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i cyberprzemocy oraz znajomości procedur interwencyjnych.
- Współpraca z rodzicami w zakresie bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu.

Relacje, więzi oraz kompetencje osobiste i interpersonalne

- Zachęcanie do zawierania i pielęgnowania przyjaźni.
- Promowanie lojalności i postaw koleżeńskich.

- Rozwijanie postawy akceptacji innych osób.
- Rozwijanie umiejętności komunikacji.
- Tworzenie sytuacji sprzyjających integracji rodziny ze szkołą.
- Organizowanie sytuacji zachęcających do wspólnego podejmowania i realizowania różnych zadań.
- Kształtowanie umiejętności współpracy zespołowej.
- Tworzenie okazji do wymiany poglądów.
- Uczenie rozwiązywania konfliktów poprzez negocjacje i dochodzenie do kompromisu.
- Uświadamianie zagrożeń cywilizacyjnych.
- Rozwijanie odpowiedzialności za relacje rówieśnicze i atmosferę w społeczności szkolnej.

Postawy prospołeczne, patriotyczne, obywatelskie i proekologiczne

- Kształtowanie właściwego stosunku do innych ludzi i okazywania im szacunku.
- Budzenie wrażliwości na problemy innych ludzi.
- Rozwijanie empatii i bezinteresowności.
- Rozwijanie umiejętności pomagania innym.
- Uświadamianie konieczności poszanowania cudzej własności oraz odpowiedzialności za dobro wspólne.
- Uczenie właściwych zachowań podczas uroczystości, zabaw i imprez szkolnych.
- Uczenie właściwych zachowań w miejscach publicznych, podczas koncertów organizowanych w szkole oraz poza nią.
- Rozwijanie poczucia przynależności narodowej i regionalnej.
- Kształtowanie szacunku dla ojczyzny i symboli narodowych.
- Kształtowanie szacunku do tradycji.

- Uświadamianie praw człowieka i praw dziecka.
- Rozwijanie odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Rozwój artystyczny, estetyczny i uczestnictwo w kulturze

- Kształtowanie świadomego twórcy i odbiorcy kultury i sztuki.
- Wdrożenie do właściwego zachowania na scenie i podczas występów.
- Kształtowanie odpowiedzialności za wspólne wykonanie artystyczne.
- Poszanowanie kultury różnych narodów i grup etnicznych.
- Budzenie przywiązania i szacunku do wartości kulturowych.
- Rozwijanie więzi z tradycją regionu.
- Rozwijanie świadomego uczestnictwa w życiu kulturalnym.

7. Formy realizacji zadań wychowawczo-profilaktycznych

Program wychowawczo-profilaktyczny realizowany jest poprzez:

- zajęcia dydaktyczne;
- indywidualne i grupowe działania wspierające uczniów;
- zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się;
- zajęcia dotyczące koncentracji, planowania nauki i zarządzania czasem;
- działania dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu i technologii cyfrowych;
- działania profilaktyczne dotyczące cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej;
- działania dotyczące przeciwdziałaniu uzależnieniom behawioralnym;

- działania na rzecz zdrowego stylu życia;
- konsultacje i rozmowy indywidualne z uczniami;
- współpracę z rodzicami lub opiekunami prawnymi;
- doskonalenie zawodowe nauczycieli;
- poszerzanie wiedzy nauczycieli poprzez specjalistyczną literaturę psychologiczną i pedagogiczną dotyczącą kształcenia artystycznego;
- korzystanie z publikacji i materiałów Centrum Edukacji Artystycznej;
- wycieczki tematyczne, w tym do instytucji kultury;
- popisy klasowe, przesłuchania, koncerty i inne występy;
- konkursy szkolne i pozaszkolne;
- zajęcia wyrównawcze;
- działalność Samorządu Uczniowskiego;
- aktywną współpracę szkoły z rodzicami;
- współpracę z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
- współpracę z instytucjami wspierającymi szkołę w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych;
- współpracę z instytucjami kulturalnymi;
- obserwację funkcjonowania uczniów;
- diagnozę czynników chroniących i czynników ryzyka;
- monitorowanie poczucia bezpieczeństwa uczniów;
- analizę sytuacji związanych z przemocą rówieśniczą i cyberprzemocą;
- działania interwencyjne zgodne z obowiązującymi w szkole procedurami.

8. Osoby odpowiedzialne za realizację

Realizacją Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego kieruje dyrektor szkoły.

Odpowiedzialni za jego realizację są:

- dyrektor oraz wicedyrektor szkoły;
- kierownicy sekcji muzycznych;
- nauczyciele;
- wychowawcy;
- rodzice lub opiekunowie prawni uczniów;
- osoby udzielające pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- pozostali pracownicy szkoły.

Realizacja programu wymaga współpracy wszystkich podmiotów społeczności szkolnej oraz, w razie potrzeby, współpracy z instytucjami i specjalistami wspierającymi szkołę.

9. Ewaluacja programu

Program będzie ewaluowany w oparciu o:

- analizę dokumentacji szkolnej;
- obserwacje uczniów;
- rozmowy i wywiady;
- konsultacje z nauczycielami, uczniami i rodzicami;

- analizę poczucia bezpieczeństwa uczniów;
- analizę występowania zachowań ryzykownych;
- analizę działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy;
- analizę działań dotyczących uzależnień behawioralnych;
- analizę działań wspomagających procesy uczenia się;
- analizę udziału uczniów w zajęciach i działaniach profilaktycznych;
- wnioski realizatorów planów wychowawczo-profilaktycznych zawarte w sprawozdaniach kierowników sekcji;
- wyniki diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka;
- rekomendacje do dalszej pracy wychowawczej i profilaktycznej.

Wyniki ewaluacji będą wykorzystywane do modyfikowania programu oraz planowania działań wychowawczo-profilaktycznych na kolejny rok szkolny.

10. Rekomendacje wychowawczo-profilaktyczne Centrum Edukacji Artystycznej na rok szkolny 2026/2027

Priorytet nr 1: Organizacja w szkołach działań wspomagających procesy uczenia się

Jednym z podstawowych zadań szkoły jest tworzenie warunków umożliwiających każdemu uczniowi osiągnięcie sukcesów edukacyjnych, stosownie do jego możliwości rozwojowych, potrzeb oraz uzdolnień. Szczególnego znaczenia nabiera to w szkołach artystycznych, w których uczniowie równolegle realizują wymagania kształcenia ogólnego i artystycznego, a proces zdobywania kompetencji artystycznych wymaga systematycznej, długotrwałej pracy, wysokiej motywacji oraz umiejętności samodzielnego uczenia się.

Art. 1 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe wskazuje, że system oświaty zapewnia w szczególności dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Nauczyciele są zobowiązani kierować się dobrem ucznia oraz troską o jego wszechstronny rozwój. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologicznej wskazuje (§ 6 ust. 1 pkt 2), że zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się są jedną z dostępnych dla uczniów form pomocy psychologicznej.

Z uwagi na globalne zmiany cywilizacyjne, wywołujące często u dzieci i młodzieży spadek motywacji, obniżenie gotowości do podejmowania wysiłku poznawczego, trudności w koncentracji uwagi oraz potrzebę szybkiego uzyskiwania efektów, rekomendujemy podejmowanie w szkole działań zwiększających

aktywność uczniów w procesie uczenia się oraz rozwijających ich kompetencje w zakresie samodzielnego planowania, organizowania i monitorowania własnej pracy. Szczególnie istotne jest systematyczne organizowanie zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, podczas których uczniowie mogą poznawać i ćwiczyć skuteczne strategie zapamiętywania, koncentracji uwagi, planowania nauki, zarządzania czasem, przygotowywania się do sprawdzianów i egzaminów oraz radzenia sobie z przeciążeniem obowiązkami. Niniejsze zajęcia mogą być realizowane celowo, dla uczniów szczególnie potrzebujących. Warto jednak zadbać, aby treści dotyczące zwiększania kompetencji uczenia się, pojawiały się w ramach godzin wychowawczych czy bieżącej dydaktyki.

W szkołach artystycznych działania te powinny uwzględniać przede wszystkim prace z materiałem wynikającym ze specyfiki przedmiotów artystycznych.

Rekomenduje się, aby działania wspomagające procesy uczenia się nie były kierowane wyłącznie do uczniów doświadczających trudności edukacyjnych. Powinny mieć również charakter profilaktyczny i rozwojowy oraz służyć wszystkim uczniom, którzy potrzebują wsparcia w budowaniu skutecznego i świadomego warsztatu pracy.

Priorytet nr 2: Podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz tworzenie środowiska szkolnego opartego na wzajemnym szacunku, odpowiedzialności i poszanowaniu godności drugiego człowieka należy do podstawowych zadań szkoły. Szczęólnego znaczenia nabierają działania służące przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy, która wraz z intensywnym korzystaniem przez dzieci i młodzież z Internetu, mediów społecznościowych i komunikatorów staje się jednym istotnych zagrożeń dla ich prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego.

Od 1 września 2026 r. przepisy ustawy – Prawo oświatowe jeszcze wyraźniej akcentują konieczność rozpoznawania zagrożeń związanych z korzystaniem przez uczniów z technologii informacyjno-komunikacyjnych i ich aktywnością w Internecie. W kontekście przeciwdziałania cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej szczególnie istotne jest zatem systematyczne monitorowanie, czy przyjęte w szkole normy i zasady są przez uczniów respektowane, czy uczniowie mają poczucie bezpieczeństwa oraz czy wiedzą, w jaki sposób i komu mogą zgłaszać przypadki przemocy, hejtu, wykluczania, ośmieszania, rozpowszechniania kompromitujących materiałów lub innych form krzywdzenia, zarówno w bezpośrednich relacjach rówieśniczych, jak i w przestrzeni internetowej.

Rekomenduje się również systematyczne podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i cyberprzemocy oraz znajomości obowiązujących w szkole procedur interwencyjnych. Równie ważna jest współpraca z rodzicami, szczególnie w zakresie bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu, reagowania na niepokojące zachowania oraz wspólnego budowania odpowiedzialnych zasad funkcjonowania uczniów w środowisku cyfrowym.

Priorytet 3: Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i innym

Współczesne przemiany społeczne i technologiczne powodują, że działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę powinny uwzględniać zarówno zagrożenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również coraz bardziej powszechne wśród dzieci i młodzieży zachowania mogące

prowadzić do uzależnień behawioralnych. Szczególnej uwagi wymagają: problemowe korzystanie z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier cyfrowych, hazard, a także inne zachowania, które mogą prowadzić do utraty kontroli, zaniedbywania obowiązków szkolnych i relacji społecznych oraz pogorszenia funkcjonowania psychicznego, społecznego i edukacyjnego ucznia.

W odniesieniu do uzależnień od substancji szczegółowe obowiązki szkoły wynikają ponadto z przepisów dotyczących przeciwdziałania narkomanii. Szkoły i placówki zobowiązane są do prowadzenia systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej skierowanej do uczniów, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców oraz innych pracowników szkoły. Działania te powinny służyć między innymi promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, wzmacnianiu czynników chroniących oraz ograniczaniu zachowań ryzykownych [Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. Akt ma tekst jednolity (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449)].

Współczesna profilaktyka szkolna wymaga jednak rozszerzenia perspektywy z tradycyjnie rozumianych uzależnień od substancji na uzależnienia behawioralne. Znajduje to odzwierciedlenie również w aktualnych regulacjach dotyczących edukacji zdrowotnej, w których wyodrębniono problematykę Internetu i profilaktyki uzależnień. Uczniowie powinni zdobywać wiedzę dotyczącą uzależnień fizycznych i behawioralnych, rozumieć mechanizm powstawania uzależnienia, rozpoznawać jego objawy oraz uczyć się dokonywania oceny własnych zachowań pod kątem potencjalnego ryzyka uzależnienia. Uwzględniono także problem przeciążenia informacyjnego oraz zjawiska FOMO.

Szczególne istotne jest monitorowanie zmian w funkcjonowaniu ucznia, które mogą świadczyć o rozwijającym się problemie: utraty kontroli nad czasem poświęcanym określonej aktywności, zaniedbywania obowiązków, ograniczania innych zainteresowań, pogorszenia relacji z rówieśnikami i rodziną, trudności z koncentracją, niewyspania, obniżenia wyników edukacyjnych czy silnych reakcji emocjonalnych pojawiających się w sytuacji ograniczenia dostępu do określonej aktywności.

11. Postanowienia końcowe

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny stanowi podstawę planowania i realizacji działań wychowawczych, edukacyjnych i profilaktycznych w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia w Zgierzu w roku szkolnym 2026/2027. Program realizowany jest we współpracy nauczycieli, uczniów, rodziców lub opiekunów prawnych oraz pozostałych pracowników szkoły. Program podlega monitorowaniu i ewaluacji. Wnioski wynikające z jego realizacji mogą stanowić podstawę do wprowadzenia zmian odpowiadających aktualnym potrzebom uczniów oraz zmianom w przepisach prawa oświatowego.

Program został opracowany z uwzględnieniem **Rekomendacji wychowawczo-profilaktycznych Centrum Edukacji Artystycznej na rok szkolny 2026/2027** oraz wyników diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących i czynników ryzyka występujących w środowisku szkolnym.